

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2005. gada 23.maija
rīkojumu Nr. 365

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0313

Profesija

Tūristu gids

Kvalifikācijas līmenis

5

Nodarbinātības apraksts

Šīs profesijas piektā līmeņa profesionālās kvalifikācijas speciālisti ar kvalifikāciju tūristu gids strādā dažādās izzinošā tūrisma jomās: kultūrvēsturiskā mantojuma izzināšana, dabas vides izzināšana u.c. izzinošā tūrisma veidi; vada izzinošas ekskursijas noteiktā kultūrvēsturiskā un ģeogrāfiskā telpā vai kultūrvēsturiskos un dabas objektos; sniedz informāciju un interpretāciju par kultūrvēsturiskiem, dabas objektiem un sociālās un politiskās dzīves norisēm; izstrādā un ievieš jaunus tūrisma maršrutus, gatavo izzinošā tūrisma ceļvežus. Piektā līmeņa profesionālās kvalifikācijas tūristu gids var tikt nodarbināts valsts un pašvaldību institūcijās, tūrisma uzņēmumos un aģentūrās, nevalstiskās organizācijās u.c., kā pašnodarbināta persona piedāvāt savus pakalpojumus juridiskām un fiziskām personām. Tūristu gidu profesionālā darbība notiek Latvijas teritorijā.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Atbilstoši jaunākajiem sasniegumiem humanitāro, sociālo un dabas zinātņu jomā sniegt iekšzemes un ārvalstu tūristiem informāciju par Latviju, tās atsevišķiem novadiem, pilsētām vai konkrētiem objektiem un interpretēt tos, ievērojot tūristu vēlmes un intereses, un pēc vienošanās ar pasūtītāju.	1.1. Pavadīt individuālus tūristus vai tūristu grupas izzinošu ceļojumu vai ekskursiju laikā Latvijā un vadīt kā pārskata, tā tematiskas ekskursijas. 1.2. Vadīt ekskursijas atsevišķos kultūrvēsturiskos vai dabas objektos. 1.3. Vadīt tematiskas un pārskata ekskursijas muzejos un izstādēs. 1.4. Vadīt tematiskas vai pārskata ekskursijas Latvijas pilsētās un lauku novados. 1.5. Sniegt informāciju par ceļojuma vai ekskursijas maršrutā iekļautajiem apskates objektiem, interpretēt tos un atbildēt uz tūristu uzdotiem jautājumiem. 1.6. Ceļojuma vai ekskursijas laikā sniegt tūristiem sistematizētu, politiski korektu ieskatu Latvijas vēsturē un mūsdienu sabiedriskās un politiskās dzīves norisēs.
2. Pavadot iekšzemes vai ārvalstu individuālus tūristus vai tūristu grupas, stingri ievērot iepriekšēju rakstisku vai mutisku vienošanos par ceļojuma vai ekskursijas veidu, maršrutu, tajā iekļaujamiem apskates objektiem, ekskursijas laiku u.c. nosacījumus, kas iekļauti līgumā starp pasūtītāju un izpildītāju.	2.1. Sākt un beigt ceļojumu vai ekskursiju iepriekš paredzētajā vietā un laikā. 2.2. Ievērot iepriekš nosprausto ceļojuma vai ekskursijas maršrutu. 2.3. Iekļaut ceļojuma vai ekskursijas maršrutā visus iepriekš plānotos apskates objektus un par visiem sniegt informāciju. 2.4. Konsekventi ievērot ekskursijas veidu (tematiska, pārskata), par kādu ir bijusi rakstiska, vai mutiska vienošanās starp pasūtītāju un izpildītāju.
3. Orientēties jaunākajos sasniegumos humanitāro, sociālo un dabas zinātņu jomās, Latvijas saimnieciskās, sabiedriskās un politiskās dzīves norisēs saskaņā ar šīs profesijas standartā noteiktajām prasībām. Atjaunināt un papildināt informāciju izvēlētajā profesionālās darbības jomā un aprobēt to gida praksē.	3.1. Pastāvīgi vākt, sistematizēt un apkopot informāciju. 3.2. Sagatavot un pastāvīgi papildināt ekskursiju maršrutos iekļauto objektu aprakstus 3.3. Izstrādāt jaunus ekskursiju maršrutus un to aprakstus. 3.4. Aprobēt jaunus ekskursijas un ceļojumu maršrutus. 3.5. Sastādīt izzinošā tūrisma ceļvežus, informatīvus un reklāmas materiālus un sagatavot tos publicēšanai.
4. Pastāvīgi pilnveidot profesionālās darbības teorētiskās un metodiskās zināšanās, prasmes un iemaņas.	4.1. Regulāri apkopot un aprobēt praktiskajā darbībā jaunākās atziņas gida darba metodikā. 4.2. Piedalīties kvalifikācijas celšanas programmās. 4.3. Analizēt un novērtēt profesionālās darbības vidi.

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

Tūristu gidu profesionālajā darbībā nepieciešamas īpaši plašas un daudzpusīgas zināšanas, kas aptver kā humanitāro, tā sociālo un dabaszinātņu dažādas jomas, tādēļ tā var notikt tikai skaidri

norobežotā kultūrvēsturiskā un ģeogrāfiskā reģionā – Latvijas teritorijā. Tūristu gida profesionālās darbības specifika liek pastāvīgi sekot jaunākajiem sasniegumiem dažādās zinātņu jomās, kā arī labi orientēties norisēs mūsdienu sabiedrībā, tādēļ nemainīgi augstu kvalifikāciju iespējams noturēt darbojoties tikai skaidri kultūrvēsturiski un ģeogrāfiski ierobežotā telpā Tūristu gidu profesionālā darbībā notiek saskarsme kā nacionālā tā starpnacionālā un starpkultūru, kā arī starpvalstu līmenī, tādēļ gida darbība iziet ārpus individuālas atbildības robežām, jo ta ir tieši saistīta ar valsts tēla veidošanu. Tūristu gida darba laiks nav reglamentēts un tam var būt sezonāls raksturs. Profesionālā darbība var notikt gan brīvā dabā gan telpās un tā var būt individuāla un grupā.

Īpašas prasības uzdevumu veikšanai

- Augsts intelekts un prasme patstāvīgi, radoši pilveidoties.
- Prasme izteikties skaidri, labā dikcijā un pareizā literārā valodā.
- Spēja bez grūtībām komunicēties.
- Nosvērtība un savaldība.
- Tolerance un takts.
- Prasme apvienot indivīda un grupas intereses.
- Prasme atrisināt konfliktsituācijas.
- Prasme patstāvīgi pieņemt lēmumus neordinārās situācijās.
- Precizitāte.
- Spēja uzņemties atbildību.

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes / spējas
<ul style="list-style-type: none"> • Izprast tūrisma vidē notiekošos procesus un attīstības tendences un atbilstoši tām prognozēt un plānot profesionālo darbību. • Prast sintezēt un izmantot nozarē nepieciešamās teorētiskās zināšanas mainīga tirgus apstākļos piemērota tūrisma produkta radīšanai. • Pielietot gan tradicionālas metodes, gan modernas tehnoloģijas datu bāzu veidošanā, kas nepieciešama profesionālās darbības veikšanai. • Prast izmantot profesionālajā darbībā teorētiskās zināšanas cilvēku saskarsmes zinātnēs. • Prast saskaņot uzņēmuma, organizācijas, visas sabiedrības un individuālā vai kolektīvā patērētāja 	<ul style="list-style-type: none"> • Prast sistematizēt un saprotami un argumentēti rakstveidā un mutiski izklāstīt materiālu. • Prast izmantot modernās informācijas iegūšanas, apstrādes un sistematizēšanas tehnoloģijas. • Sistematizēt, analizēt, sintezēt un integrēt iegūto informāciju. • Prast lasīt un pielietot praksē kartogrāfisko informāciju. • Prast radoši modificēt informāciju un tās izklāstu atkarībā no klausītāju auditorijas. • Prast sastādīt tūrisma ceļvežus, maršrutu vai ekskursiju plānus, izstrādāt maršrutus un sagatavot to tekstus izmantojot jaunākās atziņas attiecīgajās zinātnes nozarēs un atbilstoši tūrisma tirgus mainīgajām prasībām. • Orientēties tūrisma nozares darbu reglamentējošā 	<ul style="list-style-type: none"> • Plānot un organizēt savu darbu. • Patstāvīgi un sistemātiski papildināt zināšanas un pilnveidot profesionālās prasmes un iemaņas • Rīkoties saskaņā ar likumdošanas un ētikas normām. • Strādāt komandā vai individuāli Deleģēt un koordinēt pienākumu izpildi. • Komunicēties ar visdažādāko auditoriju, ieņemt līdera pozīciju. • Uzņemties atbildību un patstāvīgi pieņemt lēmumus.

intereses. • Spēt patstāvīgi, sistemātiski un radoši papildināt zināšanas un pilnveidot prasmes profesionālās darbības jomā. • Jāpārvalda svešvalodas.	likumdošanā, identificēt nozares problēmas un spēt piedāvāt risinājumu atbilstoši profesionālās darbības jomai.	
--	---	--

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Profesionālās darbības intelektuālā potenciāla nodrošinošās zināšanas:			
• vēsturē un kultūras vēsturē,			
• ģeogrāfijā un vides zinībās,			
• sabiedriskajās attiecībās,			
• mūsdienu sociāli politiskajās norisēs.			
Profesionālajā darbībā nepieciešamās specifiskās zināšanas:			
• profesionālās darbības metodikā,			
• tūrisma nozares likumdošanā,			
• starpkultūru komunikācijā.			
Zināšanas, kas attīsta komunikatīvās spējas un veido komunikatīvās prasmes:			
• svešvalodās,			
• psiholoģijā,			
• runas mākslā,			
• cilvēku saskarsmes zinībās.			

Profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Vija Daukšte – LU Vēstures un filozofijas fakultātes doc. Profesionālo studiju programmas „Tūristu gids”, direktore;
- Gatis Blunavs – Biznesa augstskolas „Turība”, lektors, gidu specializācijas studiju programmas direktors;
- Ilgvars Ābols – Vidzemes augstskola, doc., Tūrisma organizācijas un vadības nodaļas vadītājs;
- Andris Klepers – Tūrisma firmas „Impro”, ienākošā tūrisma konsultants;
- Silja Pētersone – Lietišķo ceļojumu birojs „L Ceļotājs”, ienākošā tūrisma konsultante;
- Guntis Berklāvs – praktizējošs gids.

Konsultanti:

- Juris Brencis – Latvijas Tūrisma izglītības asociācijas prezidents;
- Vilnis Klinovičs – Tūrisma firmas „Impro”, prezidents;
- Zaiga Vilks – Ceļojumu firmas „Latvia tours”, praktizējoša gide;
- Uldis Vītoliņš – Latvijas Tūrisma attīstības aģentūras direktors.

Profesijas standarta eksperti:

- K.Gerhards, LR Ekonomikas ministrija, valsts sekretārs;
- V.Brūvelis, Latvijas Tūrisma gidu asociācija, prezidents.